

Za docentom Ivanom Tomaškom

Len nedávno sme v našom časopise (*Životné prostredie*, 39, 2005, č. 3, s. 115) priniesli laudáciu k 70. narodeninám doc. Tomaška a začiatkom júna 2006 nás zastihla nečakaná smutná správa. Opustil nás náhle, uprostred tvorivej práce v dendrologických zbierkach Arboreta Mlyňany SAV.

Doc. Ing. Ivan Tomaško, CSc. (*17. 3. 1935 – †7. 6. 2006) zanechal najcennejšie dielo v Arborete Mlyňany – projektovo a realizačne pripravil nové expozície drevín východnej Ázie, severnej Ameriky, Kaukazu, Slovenska a najnovšie aj rozária. V Arborete Mlyňany SAV pracoval od r. 1959 do r. 1971 a po vynútenom odchode sa po takmer dvadsiatich rokoch po rehabilitácii do Arboreta Mlyňany r. 1990 vrátil a stal sa jeho

riaditeľom. Túto funkciu vykonával až do odchodu do dôchodku r. 2000. Zaujímavá, náročná, ale zároveň krásna práca záhradného architekta, bola pre neho nielen

poslaním, ale zároveň veľkým koníčkom. Tvorivo pracoval, vždy oplýval dobrými nápadmi, veľa publikoval formou vedeckých štátí, knižných publikácií a monografií. Jedným z jeho posledných diel bola knižná publikácia *Historické parky a okrasné záhrady na Slovensku* (História, lokalizácia, valorizácia, architektúra a spôsob obnovy), ktorú vydala Veda, vydavateľstvo SAV v Bratislave r. 2004. Ako školiteľ a konzultant, oponent diplomových, doktorandských, habilitačných a inauguračných prác a pod. sa tiež významnou mierou podieľal na výchove študentov v odbore záhradná a krajinná architektúra na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Na zlatomoravskom mestskom cintoríne sme sa s doc. Ing. Ivanom Tomaškom, CSc., rozlúčili v piatok 9. 6. 2006.

Čeť jeho pamiatke.

Pavel Hrubík

Za profesorom Rudolfom Šteisom

Pred necelým rokom sme spolu s profesorom Ing. arch. Rudolfom Šteisom, DrSc. (* 10. 10. 1925), oslavovali jeho osemdesiatiny – pre neho, stále vitálneho, plného nových myšlienok, takým príznačným spôsobom – stretnutím urbanistov, územných plánovačov, krajinárov i ekologov z celej Európy na vedeckej konferencii venovanej cezhraničnému plánovaniu. Jeho prítomnosť sme vnímali ako nadčasovú samozrejmosť. Dňa 18. augusta 2006 nás neočakávane zastihla správa o jeho odchode. Navzdor tejto smutnej skutočnosti sa nám

nechce uveriť, že už nevstúpi do dverí, aby svojím optimizmom, šarmom, jasnosťou myšlienky vytvoril atmosféru, typickú pre stretnutia s ním.

Profesor Šteis sa do histórie slovenského urbanizmu zapísal ako zakladateľ Katedry (dnes Ústavu) urbanizmu STU a do posledných dní svojho plodného života nestratil s týmto pracoviskom kontakt. Jeho osobnosť je neoddeliteľne spätá nielen so založením modernej slovenskej urbanistickej školy v jej praktickej i vedeckej dimenzii, či rozvojom interakcií urbaniz-

mu a ekológie, ale aj s rozvojom nových metód výučby a formovania profilu moderného vysoko-

školského pedagóga a statusu univerzitného profesora. Z jeho iniciatívy vznikli pravidelné stretnutia urbanistov a krajinných ekológov pod hlavičkou ECOUR. Tieto konferencie boli začiatkom perspektívneho dialógu medzi nimi. Aktivity prof. Šteisa na poli interdisciplinárneho výskumu a manažmentu krajiny ocenili r. 2005 čestným členstvom v slovenskej sekcii Medzinárodnej asociácie krajinej ekológie IALE.

V popredí riadiacej a organizačnej práce prof. Šteisa bola komplexnosť podčiarknutá osobitným vzťahom k jedinečnosti územia a humánnej dimenzii životného prostredia ako predmetu skúmania urbanistickej vedy i praktických územnoplánovacích činností. Tým položil základy nielen komplexného prístupu v rámci vlastného urbanizmu a územného plánovania, ale aj širokej interdisciplinárnej spolupráce integrujúcej

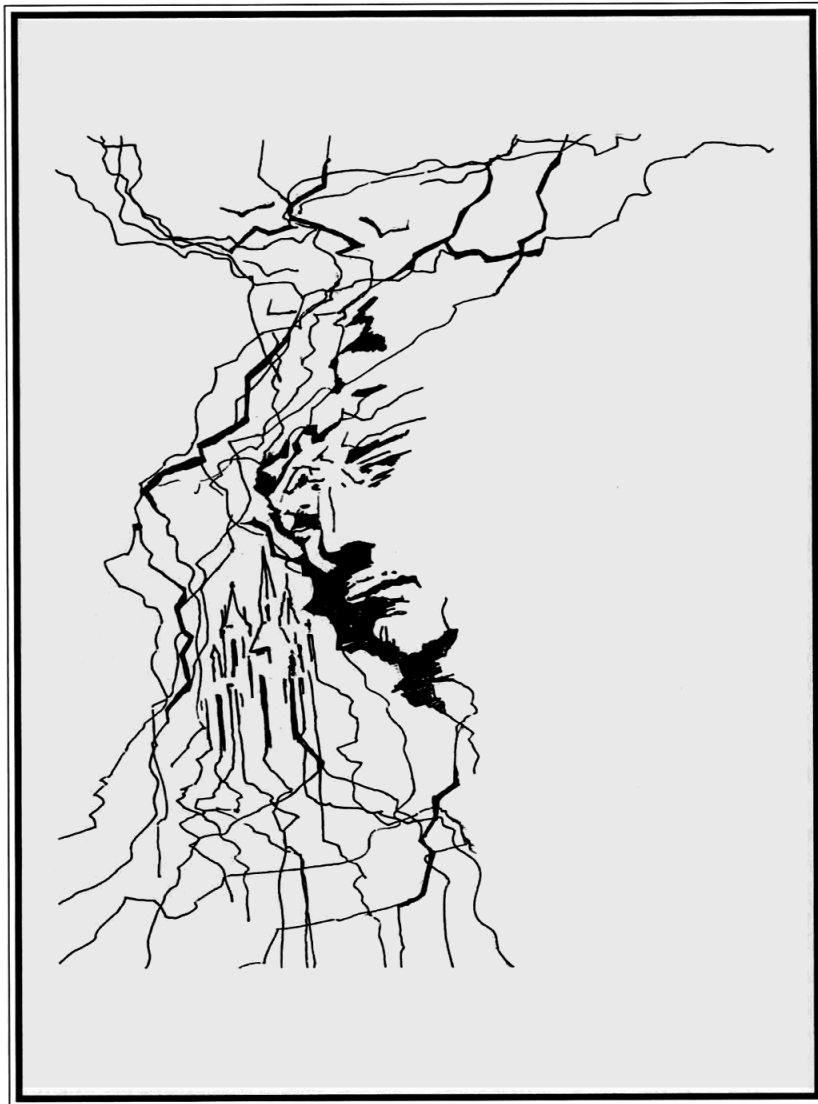
poznatky prírodných, humanitných i technických vied na platforme tvorivej urbanistickej činnosti smerujúcej k vytvoreniu humánneho životného prostredia. Dlhé roky aktívne pracoval v redakčných radách vedeckých a odborných časopisov, okrem iných aj revue *Životné prostredie*.

Teoretickými prácami a bohatými zahraničnými aktivitami sa zaradil medzi významné osobnosti európskeho urbanizmu. Podieľal sa na mnohých projektoch v európskych krajinách, ale aj v Tunise, Kongu a na Kube. Vydal sedem vysokoškolských učebníc, je autorom vyše 150 vedeckovýskumných prác a článkov. Ku kľúčovým dielam urbanistickej vedy patrí jeho monografia *Nový urbanizmus*, ktorá vyšla vo vydavateľstve SAV r. 1985. V spoluautorstve s prof. Gálom napísali monografiu *Prestaťba siete sídiel vidieckeho typu* a s prof. Bartkovou knihu *Zonálne a sídelné štruktúry*.

Slovensko vďačí prof. Ing. arch. Rudolfovi Šteisovi, DrSc., za založenie vedeckej urbanistickej školy, ktorá patrí k najuznávanejším v rámci stredoeurópskej územnoplánovacej kultúry. Svedčí o tom aj zriadenie Stredoeurópskeho výskumného a školiaceho centra v oblasti priestorového plánovania SPECTRA na Fakulte architektúry STU v Bratislave a jeho zaradenie (ako jediného pracoviska s týmto vedeckým profilom) do siete Centier excelencie Európskej únie. Činnosť a autorita tohto pracoviska sú neodlučiteľne späté s menom prof. Šteisa. Napriek odchodu do dôchodku prácu centra nielen sledoval, ale aj aktívne podporoval ako externý člen výskumných tímov, medzinárodných projektov, expert, konzultant, oponent, recenzent.

Za jeho osobnostný, vedecký a odborný odkaz mu ostaneme navždy vďační.

Portrét R. Šteisa. Kresba: J. Havaj

Maroš Finka